

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 447/2010-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. februára 2011 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti občianskeho združenia I., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. D., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cbs 33/04, za účasti Krajského súdu v Bratislave, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo občianskeho združenia I. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cbs 33/04 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e ,** aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cbs 33/04 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Občianskemu združeniu I. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je p o v i n n ý uhradiť občianskemu združeniu I. trovy konania v sume 454,90 € (slovom štyristopäťdesiatštyri eur a deväťdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. D., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júla 2010 doručená sťažnosť občianskeho združenia I., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. D., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cbs 33/04 (ďalej aj „namietané konanie“).

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom namietaného konania v postavení navrhovateľa. Sťažovateľ sa návrhom z 12. marca 2004 domáhal uloženia povinnosti pôvodnému odporcovi C., a. s., B. (ďalej len „pôvodný odporca“), zdržať sa nekalosúťažného konania spočívajúceho v klamlivom označení tovaru. Vec je krajským súdom vedená pod sp. zn. 9 Cbs 33/04. S účinnosťou od 1. júla 2008 prešli práva a záväzky pôvodného odporcu na obchodnú spoločnosť R., a. s., B. (ďalej len „odporca“), ktorá v čase rozhodovania ústavného súdu vystupuje v namietanom konaní ako odporca.

V úvodnej časti sťažnosti sťažovateľ popisuje doterajší priebeh namietaného konania a v tejto súvislosti najmä uvádza:

«Sťažovateľ podal dňa 12. 03. 2004 návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým žiadal Krajský súd v Bratislave, aby uložil žalovanému obchodnému reťazcu C. zdržať sa nekalosúťažného konania, ktorým poškodzuje spotrebiteľov tak, že cena predávaného tovaru vyznačená na cenovkách v jeho prevádzkach je v okamihu ponuky nižšia, než cena toho istého tovaru skutočne účtovaná pri pokladni.

Krajský súd v Bratislave návrhu vyhovel.

Žalovaný podal proti rozhodnutiu odpor.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 9 Cbs 33/04-508 zo dňa 26. mája 2005 doručeným navrhovateľovi dňa 3. októbra 2005 žalobu zamietol. Navrhovateľ sa proti rozsudku odvolal.

Najvyšší súd SR uznesením 6 Obo 364/2005 zo dňa 4. júna 2007 rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Cbs 33/04-508 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie...

Krajský súd v Bratislave ustanovil termín ústneho pojednávania o odvolaní so začiatkom 11.30 hod. na deň 16. 10. 2008. Napriek tomu, že Krajský súd Bratislava predvolal právneho zástupcu navrhovateľa (sťažovateľa) na 11.30 hod., ústne pojednávanie vo veci 9 Cbs 33/04 začal o 11.00 hod. Právny zástupca navrhovateľa sa na ústne pojednávanie ustanovil o 11.28 hod. Podstatná časť ústneho pojednávania sa uskutočnila v neprítomnosti právneho zástupcu navrhovateľa. Krajský súd v Bratislave navrhovateľovi neposkytol ani kópiu zápisnice z ústneho pojednávania, hoci právny zástupca navrhovateľa o kópiu súd požiadal pred skončením ústneho pojednávania.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 9 Cbs 33/2004-594 zo dňa 21. 10. 2008 zamietol žalobu.

Navrhovateľ dňa 4. 11. 2008 podal odvolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Cbs 33/04-594.

Najvyšší súd SR uznesením 6 Obo 2/2009 zo dňa 31. marca 2009 rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 21. októbra 2008, č. k. 9 Cbs 33/2004-594 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie...

Krajský súd v Bratislave predvolaním z 18. 5. 2009 oznámil navrhovateľovi, že vo veci jeho žaloby nariaďuje pojednávanie na deň 5. novembra 2009.

Na ústnom pojednávaní konanom dňa 5. 11. 2009 Krajský súd v Bratislave vyhlásil uznesenie, ktorým pripustil zmenu žaloby podľa písomného podania žalobcu. Potom

vyhlásil uznesenie o odročení pojednávania na 18. marca 2010 s tým, že súd predvolá svedkov tak, ako boli navrhnutí právnym zástupcom žalobcu.

Na ústnom pojednávaní konanom dňa 18. marca 2010 Krajský súd v Bratislave vypočul dvoch svedkov navrhnutých právnym zástupcom žalobcu. Na to vyhlásil uznesenie, ktorým odročil pojednávanie na 1. júla 2010 s tým, že právny zástupca žalovaného do 20. 5. 2010 oznámi súdu mená a adresy osôb, zamestnancov C. za účelom ich predvolania ako svedkov...

Krajský súd v Bratislave predvolal pracovníkov žalovaného, ktorí vybavovali reklamácie spotrebiteľov, na ústnom pojednávaní konanom 18. marca 2010. Ústne pojednávanie, na ktoré predvolal pracovníkov žalovaného, nariadil na 1. júl 2010 s odôvodnením, že pracovný kalendár súdu je natoľko vyťažený, že je nemožné vykonať ústne pojednávanie skôr.

Krajský súd v Bratislave tento termín neskôr zmenil, ústne pojednávanie nariadil na 17. jún 2010 „z dôvodu dovolenky členky senátu.“ ...

Krajský súd v Bratislave na ústnom pojednávaní konanom 17. júna 2010 vypočul dvoch pracovníkov žalovaného. Jeden zo svedkov nepatril k svedkom skutočností náležitých k skutkovému stavu konania 9 Cbs 33/04. Napriek odôvodnenej námietke právneho zástupcu sťažovateľa proti výsluchu tohto svedka (zápisnica o pojednávaní, s. 4), Krajský súd v Bratislave svedka siahodlho vypočul o skutočnostiach vecne ani právne nesúvisiacich s predmetom konania. Po skončení výsluchu svedka súd pojednávanie odročil na 14. 10. 2010 s tým, že v priebehu mesiaca júl posúdi zmenu návrhu, ktorú predložil právny zástupca žalobcu na ústnom pojednávaní 17. júna 2010.

Krajský súd v Bratislave Uznesením 9 Cbs 33/2004-682 zo dňa 29. 06. 2010 pripustil zmenu návrhu, o ktorú požiadal sťažovateľ dňa 17. 6. 2010.»

Sťažovateľ zdôrazňuje, že „v súlade s rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva o sťažnosti č. 13960/06 z 9. februára 2010 (Case of A. R. , spol. s r. o. v. Slovakia) uplatňuje svoje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v celom konaní pred dvomi inštanciami všeobecného súdnictva vrátane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Sťažovateľ svoje základné právo uplatňuje jednou sťažnosťou pre celé konanie (Case of A. R. , spol. s r. o. v. Slovakia, s. 4, § 36 až 38). Sťažovateľ sa uchádza o ochranu

svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní pred dvomi stupňami všeobecného súdnictva primárne z dôvodu, že konanie pred najvyšším súdom vo veci predloženej sťažovateľom na rozhodnutie Krajským súdom v Bratislave vôbec nebolo nevyhnutné, ak by Krajský súd v Bratislave svojím nesprávnym postupom opakovane nebol zapríčiniť, že do rozhodovania sporu 9 Cbs 33/04 bol nútený vstúpiť Najvyšší súd SR. “.

Podľa sťažovateľa jeho „návrhom vymedzená vec nie je skutkovo ani právne zložitá“. V tejto súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že „Od 4. júna 2007 je postavenie Krajského súdu Bratislava zjednodušené, lebo v konaní je viazaný právnymi názormi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na predmet konania. “.

Sťažovateľ tvrdí, že „sa počas celého konania správal aktívne, navrhol a predložil dôkazy v prospech svojej žaloby spolu so žalobou, dôkazy počas konania dopĺňal o nové dôkazy a v rámci svojho procesného postavenia poskytoval súdu súčinnosť, o ktorú ho súd požiadal“. V súvislosti so skutočnosťou, že v doterajšom priebehu konania dvakrát predložil vo veci konajúcejmu súdu návrh na zmenu výroku rozhodnutia, sťažovateľ uvádza, že prvým z nich požiadal o zvýšenie sumy na uverejnenie rozhodnutia súdu v masmédiách a druhým navrhol uverejnenie rozsudku na internete s poukazom na to, že „Od podania návrhu do súčasnosti sa zmenila štruktúra a význam komunikačných médií na Slovensku. Podstatne sa zvýšil význam komunikácie prostredníctvom internetu...“. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ zdôrazňuje, že „Zmeny návrhu výroku predložené sťažovateľom v okolnostiach prípadu nemožno označiť za príčinu, pre ktorú konanie vo veci 9 Cbs 33/04 pred Krajským nie je právoplatne skončené. Naopak, príčinou pre zmenu návrhu sa stali prietahy v konaní Krajského súdu Bratislava...“.

Podľa sťažovateľa skutočnosť, že „jeho vec nie je Krajským súdom Bratislava právoplatne skončená šesť a štvrt' roka po predložení veci súdu na rozhodnutie, je výsledkom pestrej zmesi úkonov nesprávnej činnosti jedného sudcu a päť sudkýň dvoch senátov, ktoré dosiaľ v mene Krajského súdu Bratislava o návrhu rozhodovali. Nesprávnej činnosti sa Krajský súd Bratislava v konaní 9 Cbs 33/04 dopustil v početných fázach svojho

postupu. Nesprávnou činnosťou Krajský súd Bratislava zapríčinil, že sťažovateľ bol nútený uplatniť svoje práva prostredníctvom dvoch odvolaní proti nezákonným rozhodnutiam súdu. Nezákonné rozhodnutia v okolnostiach prípadu majú povahu úkonov, ktorými sa Krajský súd Bratislava dopúšťa zbytočných prieťahov v konaní 9 Cbs 33/04...

Krajský súd Bratislava vo veci 9 Cbs 33/04 opakovane nesprávne organizuje svoj procesný postup, dopúšťa sa pri príprave a vedení konania nedostatkov, ktoré majú za následok, že stav sťažovateľovej právnej neistoty dosiaľ nie je právoplatne odstránený.

Krajský súd Bratislava svojím postupom na ústnom pojednávaní, ktoré zvolal na 16. október 2008, odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom, keď ho predvolal na ústne pojednávanie o pol hodiny neskôr, ako skutočne začal vec prejednávať na ústnom pojednávaní.

Iného zbytočného prieťahu v dôsledku nesprávnej organizácie svojho procesného postupu sa Krajský súd v Bratislave dopustil pri predvolaní svedkov na ústne pojednávanie v konaní o druhom odvolaní sťažovateľky. Od 6. apríla 2009 z uznesenia Najvyššieho súdu SR 6 Obo 2/2009 Krajský súd v Bratislave vie, že má vypočuť zamestnancov žalovaného, ale až po dvoch ústnych pojednávaniach, dňa 18. marca 2010 zamestnancov žalovaného skutočne predvolal, a to na deň 1. júla 2010. Ich výsluch napokon vykonal dňa 17. júna 2010. K zmene termínu ústneho pojednávania súd nepřimäla opakovaná sťažnosť na zbytočný prieťah v konaní, ale čerpanie dovolenky členkou súdneho senátu v pôvodne ustanovenom čase ústneho pojednávania (1. júla 2010)...

Krajský súd Bratislava vo veci 9 Cbs 33/04 opakovane postupoval cestou omylov.

Prvého výrazného omylu sa súd dopustil vo fáze konania po podaní odporu proti platobnému rozkazu a rozhodnutím o zamietnutí žaloby.

Žalovaná strana svoju obhajobu v konaní 9 Cbs 33/04 založila na tvrdení, že skutok, ktorý je príčinou pre podanie žaloby, sa nestal.

Sťažovateľ k žalobe priložil kópie písomných dôkazov o protiprávnom správaní žalovaného. Ako čas plynul, päťkrát doplnil dôkazy predložené súdu (23. marca 2004; 17. júna 2004; 11. januára 2005; 31. marca 2005; 4. apríla 2005).

Sťažovateľ v úhrne predložil kópie šiestich písomností, ktorými spotrebiteľka J. D. upozornila žalovaného na to, že účtuje spotrebiteľom vyššie ceny, než boli uvedené na cenovkách v regáloch jeho prevádzkarní a štyri písomné odpovede pracovníkov žalovaného

na tieto upozornenia, 16 kópií pokladničných dokladov, VHS záznam spravodajskej informácie odvysielanej v hlavnej spravodajskej relácii STS M. a fotokópiu cenovky z regála v prevádzke žalovaného spolu s pokladničným dokladom preukazujúcim, že žalovaný za predmetný tovar skutočne neučtoval sumu uvedenú na cenovke na regáli. Krajský súd v Bratislave v rozsudku z 26. mája 2005 pristúpil na argumentáciu žalovaného o tom, že skutok sa nestal, aj keď kvôli tomu musel prehliadnúť množstvo žalobcom navrhnutých dôkazov.

Od nesprávnych úkonov Krajský súd Bratislava neupustil ani v ďalších fázach konania 9 Cbs 33/04, po zrušení rozsudku Najvyšším súdom SR, a to aj napriek zákonom určenej viazanosti právnymi názormi Najvyššieho súdu SR.“

Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľ zastáva názor, že „... Krajský súd Bratislava porušil a porušuje základné právo sťažovateľa na prejednanie jeho veci bez zbytočných prietáhov v čase šesť rokov a približne štyri mesiace“.

Sťažovateľ sa domáha tiež priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 7 000 €, pričom tento svoj návrh podrobne odôvodnil (pozri IV. časť tohto nálezu).

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o nej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky občianskemu združeniu I., B. v konaní pred Krajským súdom Bratislava vo veci 9 Cbs 33/04 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky prikazuje Krajskému súdu Bratislava, aby vo veci 9 Cbs 33/04 upustil od ďalšieho porušovania základného práva občianskeho združenia I. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva občianskemu združeniu I. za porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov primerané finančné zadosťučinenie 7000,- euro. Krajský súd Bratislava je povinný vyplatiť toto zadosťučinenie do dvoch mesiacov odo dňa vyhlásenia

nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky. Krajský súd Bratislava platbu vykoná na účet právneho zástupcu sťažovateľa, ktoré mu právny zástupca sťažovateľa uvedie.

4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 302 euro a 70 centov, ktorú je Krajský súd Bratislava povinný vyplatiť advokátovi JUDr. J. D. do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky. Krajský súd Bratislava platbu vykoná na účet, ktorý mu JUDr. J. D. uvedie.“

Ústavný súd si ešte pred predbežným prerokovaním vyžiadal vyjadrenie predsedníčky krajského súdu k sťažnosti. Predsedníčka krajského súdu na žiadosť ústavného súdu reagovala prípisom sp. zn. Spr 3482/2010 z 27. septembra 2010, v ktorom s poukazom na písomné vyjadrenie predsedníčky príslušného senátu krajského súdu okrem iného uvádza:

«Má za to, že nespôsobilá žiadne prietahy (zákonná sudkyňa v predmetnej veci, pozn.) v tomto konaní. Rezolútne popiera, že by spôsobilá prietahy v konaní, i keď sa to sťažovateľovi tak môže zdať.

Žaloba bola Krajskému súdu v Bratislave doručená dňa 12. 03. 2004. Vo veci bol vyhlásený rozsudok dňa 26. 05. 2005, voči ktorému podal žalobca odvolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 04. 06. 2007, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. 05. 2005 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V súvislosti so zmenou v Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave, predmetnú vec sp. zn. 9 Cbs 33/2004 prevzala menovaná predsedníčka senátu v mesiaci apríl 2008.

V zápisnici o pojednávaní zo dňa 16. 10. 2008 (č. l. 588 súdneho spisu) je konštatované, že v spisovej kancelárii došlo k chybe pri opisovaní úpravy sudcu na predvolanie na pojednávanie. Právny zástupca žalobcu bol oboznámený s priebehom pojednávania od 11.00 hod. do 11.30 hod. dňa 16. 10. 2008; predsedníčka senátu poznamenala, že na tomto pojednávaní predložil zmenu návrhu na výrok súdneho rozhodnutia.

Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 16. 10. 2008 rozhodol o pripustení zmeny návrhu a vo veci vyhlásil rozsudok dňa 21. 10. 2008.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 31. 03. 2009 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 21. 10. 2008 z dôvodu, že... „žaloba bola zamietnutá bez ďalšieho dokazovania o dôvodnosti žaloby vo vzťahu k právnomu nástupcovi žalovaného, rozhodol v rozpore s ust. § 107 ods. 4 OSP“.

Krajský súd v Bratislave v rozsudku zo dňa 21. 10. 2008 (č. l. 594 súdneho spisu) na strane č. 2 sa zaoberal zmenou účastníka konania na strane žalovaného s tým, že žalobu zamietol z dôvodu „zmeny návrhu na výrok súdneho rozhodnutia“, v ktorej žalobca prostredníctvom právneho zástupcu navrhol, aby súd uložil C. a. s., B. povinnosť... a nie spoločnosti R., a. s., resp. R., a. s. (viď č. l. 585 súdneho spisu), i keď v tomto podaní ako účastníka konania na strane žalovaného žalobca uvádza R. a. s., B.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo dňa 07. 04. 2009 doručované právnym zástupcom účastníkov konania, t. j. v čase, kedy bola predsedníčka senátu dlhodobejšie práceneschopná (z dôvodu operácie).

Hneď v prvý deň po nástupe do práce dňa 18. 05. 2009 vytýčila termín pojednávania na deň 05. 11. 2009. Jej práceneschopnosť spôsobila, že musela odročiť veci predvolané na koniec mesiaca marec 2009, ďalej mesiace apríl a máj 2009 až na 2. polrok 2009, z čoho vznikol samozrejme aj tento časový posun v predvolaní danej veci. Predsedníčka senátu poznamenala, že právny zástupca sťažovateľa podaním zo dňa 05. 11. 2009, menil žalobu (viď č. l. 630 súdneho spisu) a trval na vypočutí svedkov. Po porade senátu, v priebehu pojednávania dňa 05. 11. 2009, bolo rozhodnuté pojednávanie odročiť za účelom výsluchu svedkov.

Na pojednávaní, konanom dňa 18. 03. 2010, opäť po porade senátu, bolo rozhodnuté vypočuť svedkov pracovníkov Infocentra spoločnosti žalovaného. Na tomto pojednávaní súd rozhodoval o ďalšej zmene návrhu, ktorú predložil žalobca na pojednávaní dňa 17. 06. 2010.

Vo veci je nariadené pojednávanie na deň 14. 10. 2010.

Predsedníčka senátu na záver vyjadrenia uviedla, že vec pojednáva v prvostupňovom senáte; vec nie je právoplatne skončená, a preto sa k ďalším tvrdeniam, uvedených právnym zástupcom žalobcu - sťažovateľa, nebude vyjadrovať.»

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 447/2010-26 z 25. novembra 2010 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčku krajského súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku krajského súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila, či chce doplniť svoje vyjadrenie k sťažnosti z 27. septembra 2010.

Právny zástupca sťažovateľa a predsedníčka krajského súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Vzhľadom na tieto oznámenia ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Právny zástupca sťažovateľa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu zaujal v podaní z 20. januára 2011 stanovisko k vyjadreniu predsedníčky krajského súdu z 27. septembra 2010, v ktorom okrem iného uviedol:

«Krajský súd odôvodnil zbytočné prietahy v konaní vo veci 9 Cbs 33/2004 radom skutočností, ktoré v rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR získali kvalifikáciu všeobecne známych skutočností nezbavujúcich všeobecný súd zodpovednosti za porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, resp. za porušenie ľudského práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Bizarne, krajský súd sa k týmto notorietám uchýlil ako keby nebol oboznámený s podmienkami ochrany základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ani s case-law Európskeho súdu pre ľudské práva...»

Argument krajského súdu o množstve vecí v súdnych oddeleniach ignoruje režim uplatnenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, aj ľudského práva na prejednanie veci v primeranej lehote.

Ba čo viac, ignoruje aj skutkový stav.

Najvyšší súd SR zrušil rozsudok krajského súdu dňa 4. júna 2007. Krajský súd určil nadväzujúce ústne pojednávanie na 16. október 2008. Medzi oboma udalosťami uplynul 1 rok a 12 dní. Časový interval predstavuje zbytočný prieťah v konaní.

Iný príklad: krajský súd od 9. apríla 2009 z ďalšieho rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vedel, že je povinný pokračovať v konaní. Pracovníkov žalovaného za svedkov však predvolal až na ústnom pojednávaní konanom dňa 18. 3. 2010. Zbytočný prieťah v konaní zapríčinený nesprávnou organizáciou činnosti súdu v tomto prípade trval 11 mesiacov a 23 dní.

A do tretice príkladov: krajský súd uznesením 9 Cbs 33/2004-613 zo dňa 10. 11. 2008 uložil žalobcovi, aby v lehote 8 dní od doručenia predmetného uznesenia zaplatil súdny poplatok za odvolanie vo výške 10.000,- Slovenských korún. Toto uznesenie nemalo základ v právnom poriadku, lebo sťažovateľ patrí k subjektom práva oslobodeným od súdneho poplatku ex lege. Svoje nezákonné rozhodnutie, ktoré bol súd podľa zákona povinný napraviť ihneď, v skutočnosti zrušil až 6. septembra 2010 uznesením 9 Cbs 33/04-685. Tomuto kroku súdu predchádzal úkon sťažovateľa, ktorý 4. augusta 2010 požiadal krajský súd o vydanie rozhodnutia o vrátení bezdôvodne ustanoveného súdneho poplatku. Krajský súd nerozhodol o návrhu predloženom sťažovateľom, ale postupoval vo veci podľa vlastného uváženia a svoje uznesenie z 10. 11. 2008 „sám od seba“ zrušil uznesením zo 6. septembra 2010. Uznesenie súdu zo 6. septembra 2010 bolo postihnuté radom právnych chýb. Ak by krajský súd nekonal „sám od seba“, ale keby rozhodol o návrhu predloženom sťažovateľom dňa 4. augusta 2010, nebol by sa mohol dopustiť takých chýb, aké urobil „sám od seba“, lebo viazanosť sťažovateľovým návrhom by mu to neumožnila. Chyby súdu mali za následok, že sťažovateľovi nezvýšilo iné, ako podať odvolanie s požiadavkou zmeny uznesenia súdu zo 6. septembra 2010. Štandardný postup najvyššieho súdu v odvolacom konaní mal za následok, že Krajský súd v Bratislave nemohol uskutočniť ústne pojednávanie vo veci zvolané na 14. 10. 2010. Nové ústne pojednávanie je v súčasnosti určené na 9. marec 2011. Časový interval od 6. 9. 2010, keď krajský súd rozhodol v nesúlade so zákonom o zrušení rozhodnutia o súdnom poplatku (ktoré dva roky predtým tiež vydal v rozpore so zákonom) do 9. marca 2011, ak sa ustanovené ústne pojednávanie naozaj

uskutoční, predstavuje ďalší zbytočný priesťah spôsobený nesprávnou činnosťou súdu. Ide o zbytočný priesťah v trvaní šesť mesiacov.

V záujme predídienia nedorozumeniu sťažovateľ poznamenáva, že uvedené situácie nie sú v okolnostiach prípadu jediné, ktoré sťažovateľ označuje za nedostatky v organizácii postupu Krajského súdu Bratislava spôsobujúce, že právna neistota, o ktorej odstránenie sťažovateľ svojou žalobou požiadal krajský súd, naďalej trvá.

Ďalšou príčinou, ktorú podľa krajského súdu má ústavný súd zohľadniť v prospech hodnotenia postupu uplatneného krajským súdom vo veci 9 Cbs 33/2004, je „dlhodobjšia práceneschopnosť (z dôvodu operácie)“ predsedníčky senátu.

Sťažovateľ poznamenáva, že túto okolnosť súd uviedol ako všeobecný argument bez toho, aby konkretizoval skutočnú dĺžku „dlhodobejšej práceneschopnosti“ predsedníčky senátu, teda bez toho, aby umožnil aspoň uvažovať, či by táto okolnosť mohla mať právnu relevanciu pre skúmanie zbytočných priesťahov vo veci 9 Cbs 33/2004. Sťažovateľ zároveň poznamenáva, že zdravotný stav sudcu sám o sebe nemá povahu okolnosti zbavujúcej oprávnenú osobu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov.

Krajský súd v Bratislave sa pokúsil navodiť zdanie, že k priesťahom v jeho konaní došlo aj z dôvodu, že sťažovateľ počas konania niekoľkokrát zmenil návrh na výrok súdneho rozhodnutia.

Toto tvrdenie je udržateľné iba vo všeobecnej podobe, ku ktorej sa krajský súd účelovo uchýlil. Sťažovateľ pripomína, čo už ohľadne svojich návrhov na zmenu výroku uviedol: „Zmeny návrhu výroku nemožno označiť za príčinu, pre ktorú konanie vo veci 9 Cbs 33/04 pred Krajským nie je právoplatne skončené. Naopak, príčinou pre zmenu návrhu sa stali priesťahy v konaní Krajského súdu Bratislava. Sťažovateľ nereagoval zmenou žalobného petitu na zmeny vývoja procesnej situácie. Sťažovateľ žiada Krajský súd Bratislava, aby mu priznal právo uverejniť rozsudok na náklady žalovanej strany. Pohyb cien reklamy na trhu printových a elektronických masmédií v Slovenskej republike je hlavnou príčinou pre zmeny návrhu na výrok rozhodnutia, lebo ak má byť rozhodnutie Krajského súdu Bratislava vykonateľné, potom sa musí zvýšiť peňažná čiastka, ktorú súd prizná sťažovateľovi na uverejnenie rozsudku na náklady žalovanej strany.“ Návrh na zmenu výroku rozhodnutia spočívajúci v úpravách nákladov na uverejnenie súdneho

rozhodnutia nepredstavuje zásah do konania, ktorého kvalita by mala mať za následok, že Krajský súd v Bratislave o žalobe, ktorú dostal 12. marca 2004, dosiaľ nerozhodol.

V čase, keď sťažovateľ predkladá Ústavnému súdu SR toto vyjadrenie, Krajský súd Bratislava porušil a porušuje základné právo sťažovateľa na prejednanie jeho veci bez zbytočných prieťahov v čase šesť rokov, desať mesiacov a osem dní. Krajský súd Bratislava určil termín najbližšieho ústneho pojednávania na 9. marec 2011, čím vylúčil, že vo veci 9 Cbs 33/2004 rozhodne skôr ako šesť rokov a 362 dní po podaní žaloby.»

II.

Zo spisu vedeného krajským súdom pod sp. zn. 9 Cbs 33/2004 ústavný súd zistil takýto priebeh namietaného konania:

1. Dňa 12. marca 2004 bol krajskému súdu doručený návrh sťažovateľa, ktorým sa domáhal proti (pôvodnému) odporcovi uloženia povinnosti zdržať sa nekalosúťažného konania spočívajúceho v klamlivom označovaní tovaru, ktorý sťažovateľ doplnil podaním z 26. marca 2004. Sťažovateľ sa domáhal tiež vydania predbežného opatrenia.

2. Uznesením č. k. 9 Cbs 33/2004-55 z 12. mája 2004 krajský súd uznesením nariadil predbežné opatrenie; označené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 3. júna 2004.

3. Dňa 30. júna 2004 krajský súd zaslal odporcovi kópiu doplnenia návrhu.

4. Sťažovateľ podaním zo 16. júla 2004 oznámil krajskému súdu zmenu svojho právneho zástupcu a podaním z 9. novembra 2004 požiadal o pripustenie zmeny petitu návrhu.

5. Pojednávanie nariadené na 16. november 2004 bolo odročené z dôvodu poskytnutia času právnenému zástupcovi odporcu na vyjadrenie k navrhovanej zmene petitu; odporca požiadal podaním zo 17. decembra 2004 o predĺženie lehoty na vyjadrenie k zmene petitu, pričom svoje vyjadrenie doručil krajskému súdu 31. decembra 2004.

6. Dňa 11. januára 2005 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre účely zabezpečenia účasti svedka.

7. Pojednávanie vo veci z 5. apríla 2005 bolo odročené z dôvodu ospravedlnenej neúčasti právneho zástupcu odporcu.

8. Pojednávane vo veci konané 10. mája 2005 bolo odročené pre účely výsluchu svedka, ďalšie pojednávane konané 17. mája 2005 bolo po vypočutí svedka tiež odročené.

9. Podaním z 20. mája 2005 s'ťažovateľ doplnil návrh o ďalšie dôkazy.

10. Pojednávane konané 24. mája 2005 bolo po záverečných prednesoch účastníkov konania odročené pre účely vyhlásenia rozhodnutia.

11. Dňa 26. mája 2005 krajský súd vyhlásil rozsudok č. k. 9 Cbs 33/2004-508, ktorým návrh s'ťažovateľa zamietol (po žiadostiach zákonnej sudkyne na predĺženie lehoty na vypracovanie rozsudku zo 7. júla a 29. júla 2005 bol rozsudok doručený s'ťažovateľovi 3. októbra 2005); s'ťažovateľ podal proti označenému rozsudku odvolanie (krajskému súdu bolo doručené 2. novembra 2005).

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 6 Obo 364/2005-571 z 19. apríla 2007 odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (spis bol krajskému súdu doručený 4. júna 2007).

13. Pojednávane nariadené na 18. september 2008 bolo odročené pre chyby v doručovaní.

14. Podaním zo 16. októbra 2008 s'ťažovateľ požiadal o pripustenie zmeny petitu návrhu.

15. Na pojednávani konanom 6. októbra 2008 krajský súd uznesením pripustil zmeny petitu a odročil ho pre účely vyhlásenia rozsudku.

16. Krajský súd rozsudkom č. k. 9 Cbs 33/2004-594 z 21. októbra 2008 opätovne zamietol žalobu, proti ktorému sa s'ťažovateľ odvolal.

17. Uznesením č. k. 9 Cbs 33/2004-613 z 10. novembra 2008 krajský súd uložil s'ťažovateľovi zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie.

18. Dňa 8. januára 2009 krajský súd predložil spis najvyššiemu súdu pre účely rozhodnutia o odvolaní; najvyšší súd uznesením č. k. 6 Obo 2/2009-623 31. marca 2009 rozsudok krajského súdu z 21. októbra 2008 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (spis bol krajskému súdu doručený 6. apríla 2009).

19. Na pojednávani konanom 5. novembra 2009 krajský súd pripustil zmenu petitu.

20. Na pojednávani konanom 18. marca 2010 krajský súd uskutočnil výsluch svedkov, pričom pojednávane bolo odročené pre účely výsluchu ďalších svedkov.

21. Podaním z 24. mája 2010 odporca požiadal krajský súd o predĺženie lehoty na oznámenie adresy svedkov, ktorých treba vypočuť.

22. Na pojednávaní konanom 17. júna 2010 krajský súd vypočul svedkov a pojednávanie odročil pre účely posúdenia ďalšieho návrhu na zmenu petitu.

23. Uznesením č. k. 9 Cbs 33/2004-682 z 29. júna 2010 krajský súd pripustil zmenu petitu.

24. Podaním z 9. augusta 2010 sťažovateľ požiadal o vrátenie súdnych poplatkov, ktoré mu krajský súd uložil zaplatiť uznesením z 10. novembra 2008; krajský súd uznesením č. k. 9 Cbs 33/2004-685 zo 6. septembra 2010 z vlastnej iniciatívy rozhodol o vrátení súdneho poplatku. Sťažovateľ požiadal najvyšší súd o zmenu uznesenia krajského súdu zo 6. septembra 2010, ktorému najvyšší súd vyhovel uznesením z 10. novembra 2010.

25. Pojednávanie nariadené na 14. október 2010 bolo zrušené z dôvodu, že spis sa nachádzal na najvyššom súde.

26. Ďalšie pojednávanie vo veci je nariadené na 9. marec 2011.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cbs 33/04.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba

domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Predmetom namietaného konania je rozhodovanie o žalobe sťažovateľa, ktorou sa domáha uloženia povinnosti odporcovi zdržať sa nekalosúťažného konania spočívajúceho v klamlivom označovaní tovaru. Ústavný súd na základe analýzy príslušného súdneho spisu konštatoval, že doterajší priebeh namietaného konania neumožňuje po skutkovej stránke hodnotiť vec sťažovateľa ako zložitú, aj keď si uskutočnenie dokazovania (najmä výsluchom svedkov) vyžiadalo primeraný čas, čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia. Z právneho hľadiska považuje ústavný súd vec za zložitejšiu, zároveň ale súhlasí s názorom sťažovateľa, že po 4. júni 2007, keď bolo krajskému súdu doručené zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Obo 364/2005-571 z 19. apríla 2007, v ktorom sú formulované právne názory odvolacieho súdu ku kľúčovým právnym otázkam, s ktorými sa musí krajský súd v namietanom konaní vysporiadať, je už „*postavenie Krajského súdu Bratislava zjednodušené, lebo v konaní je viazaný právnymi názormi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na predmet konania*“. Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že aj pri zohľadnení určitej miery skutkovej a právnej zložitosti veci nemožno ospravedlniť doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka namietaného konania, ústavný súd konštatoval, že sťažovateľ bol v priebehu konania aktívny a poskytoval krajskému súdu požadovanú súčinnosť, preto nemožno doterajšiu dĺžku namietaného konania pripisovať na jeho ťarchu, ani pri rešpektovaní skutočnosti, že s jeho návrhmi na zmenu petitu žaloby sa krajský súd musel v priebehu konania vysporiadať, čo si vyžiadalo určitý čas. Ústavný súd v tejto súvislosti v zhode so sťažovateľom konštatoval, že sťažovateľ zmenami petitu reagoval na aktuálny vývoj procesnej situácie, ktoré nemožno pripísať na jeho ťarchu (m. m. II. ÚS 172/07), pričom tieto boli spôsobené aj tým, že krajský súd nerozhodol vo veci v primeranom čase.

3. Ešte pred hodnotením postupu krajského súdu v namietanom konaní ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu,

ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99).

Z analýzy súdneho spisu (podrobnejšie pozri II. časť tohto nálezu) vyplýva, že od podania návrhu na začatie konania (12. marec 2004) do dňa rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa uplynulo takmer 7 rokov, pričom vec nie je ešte stále právoplatne skončená, čo už samo osebe signalizuje, že postup krajského súdu nekorešponduje s požiadavkami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 2 ústavy.

V doterajšom priebehu namietaného konania krajský súd vo veci samej dvakrát meritórne rozhodol (rozsudky z 26. mája 2005 a 21. októbra 2008), pričom najvyšší súd v oboch prípadoch tieto rozsudky zrušil (uzneseniami z 19. apríla 2007 a 31. marca 2009).

V odôvodnení svojho zrušujúceho uznesenia z 19. apríla 2007 najvyšší súd okrem iného uviedol, že súd pri rozhodovaní o tom, či došlo k nekalej súťaži, „rieši ako právnu otázku, či tvrdené konanie je porušením dobrých mravov súťaže, či došlo k nemu v rámci hospodárskej súťaže a či toto konanie je spôsobilé vyvolať ujmu iným súťažiteľom alebo spotrebiteľom, teda či sú dané predpoklady kvalifikácie konania podľa § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka“, a v tejto súvislosti vytkol krajskému súdu, že „žiaden z týchto predpokladov napadnutým rozhodnutím neposudzoval. Zaoberal sa len zisťovaním, či žalobca vierohodne preukázal príslušnými písomnými dokladmi svoje tvrdenie o nepravdivom údaji o cene výrobku v regáloch obchodu...“. Najvyšší súd tiež vytkol krajskému súdu, že „vôbec nevyhodnotil žalobcom k návrhu predložené doklady, a to uznania a ospravedlnenia žalovaného, ktoré v podstate potvrdzujú skutočnosti uvedené v žalobe a vytknuté konania žalovaného, ktoré podľa žaloby zakladajú právny dôvod uplatneného návrhu“, a preto mu uložil, aby „v ďalšom konaní vykonal dôkazy, ktoré žalobca navrhol (svedecké výpovede nielen spotrebiteľov, ale aj pracovníkov žalovaného,

ktorí vybavovali reklamácie spotrebiteľov), a takto vykonané dôkazy posúdiť, či tvrdené konania sú konaním nekalej súťaže“.

V druhom zo zrušujúcich uznesení najvyšší súd vytkol krajskému súdu, že nepostupoval v súlade s § 107 ods. 4 v spojení s § 43 ods. 1 OSP v súvislosti so zmenami na strane žalovaného.

Rovnako z dôvodu nesprávnej činnosti krajského súdu bolo uznesením najvyššieho súdu z 10. novembra 2010 zrušené aj jeho uznesenie zo 6. septembra 2010, ktorému predchádzalo pochybenie krajského súdu pri ukladaní povinnosti zaplatiť súdny poplatok sťažovateľovi spôsobené uznesením z 10. novembra 2008.

Na plynulosť konania krajského súdu vo veci sťažovateľa negatívne vplývali aj ďalšie procesné chyby krajského súdu súvisiace s doručovaním predvolaní na pojednávanie (č. I. 588), resp. neefektívnou prípravou pojednávaní (odročovanie pojednávaní pre účely výsluchu ďalších svedkov).

Obranu krajského súdu založenú na tvrdení „o množstve vecí v súdnych oddeleniach tunajšieho súdu“, či „dlhodobejšej práceneschopnosti predsedníčky senátu“ ústavný súd nemohol akceptovať s poukazom na svoju doterajšiu judikatúru [i judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“)], v zmysle ktorej veľký počet vecí v súdnom oddelení nemožno pokladať za okolnosť, ktorá zbavuje súd ústavou určenej povinnosti postupovať v občianskom súdnom konaní tak, aby čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu (pozri napr. II. ÚS 48/96, I. ÚS 19/00, I. ÚS 50/01). Skutočnosť, že vo veci konajúci súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že krajský súd svojou neefektívnou a nesprávnou činnosťou spôsobil v namietanom konaní zbytočné prieťahy, čím porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

Keďže namietané konanie nebolo ku dňu vydania tohto nálezu ešte právoplatne ukončené, ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cbs 33/2004 v ďalšom období konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o tom, že postupom krajského súdu v namietanom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Aj keď ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby v konaní sp. zn. 9 Cbs 33/2004 konal bez zbytočných prietahov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto dospel k názoru, že treba rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľa priznať mu primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 7 000 €, „z dôvodu, že samé rozhodnutie o porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v okolnostiach prípadu nemá povahu dostatočnej satisfakcie. Právoplatné vyriešenie jeho právneho postavenia, ktoré zásluhou Krajského súdu Bratislava je zatiaľ neisté, sa nedá napraviť konštatovaním poškodenia sťažovateľa na jeho základnom práve, ba ani odstránením budúcich prieťahov v konaní súdu o jeho veci. Sťažovateľ utrpel psychickú ujmu spočívajúcu v pocitoch márnosti, nespravodlivosti a krivdy, že v rozhodnom čase nedosiahol spravodlivú ochranu svojich práv a právom chránených záujmov...“. V súvislosti s požadovanou sumou finančného zadosťučinenia popri relevantnej judikatúre ústavného súdu poukázal sťažovateľ aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, pričom v tomto kontexte argumentoval, že «Výška primeraného finančného zadosťučinenia podľa čl. 127 Ústavy SR nezávisí od voľnej úvahy Ústavného súdu SR. Podlieha požiadavke Európskeho súdu pre ľudské práva, aby primerané finančné zadosťučinenie za prieťah v konaní zodpovedalo jednotnému štandardu ustanovenému pre odškodňovanie v Rade Európy. Európsky súd pre ľudské práva vyžaduje, aby náhrada poskytnutá sťažovateľovi na vnútroštátnej úrovni bola primeraná a dostatočná podľa článku 41 Dohovoru.

V prípadoch, keď sťažovateľ aj po vyčerpaní dostupného vnútroštátneho prostriedku môže tvrdiť, že je „obeťou“, lebo dostal finančné zadosťučinenie za porušenie ľudského práva na prejednanie veci v primeranej lehote vo výške, ktorá nie je primeraná a dostatočná, musí mu byť priznaný rozdiel medzi čiastkou získanou vo vnútroštátnom konaní a čiastkou, ktorú by za predpokladu, že by ju priznal príslušný vnútroštátny orgán, nebolo možné považovať za zjavne neprimeranú v porovnaní s čiastkou, ktorú by priznal Súd (Case of Scordino v. Italy GC Sťažnosť č. 36813/97, §§ 178-213; Case of Cocchiarella v. Italy GC Sťažnosť č. 64886/01, §§ 69-98.).

Európsky súd pre ľudské práva sformuloval kritériá, ktoré sú základom pre výpočet primeranej a dostatočnej nemajetkovej ujmy... Z právnej argumentácie ESLP vo veci Scordino, § 214 v spojení s § 272 a § 273, možno vyvodit', že rok prieťahov Európsky súd pre ľudské práva hodnotí sumou 1500 až 1750 euro.».

V ďalšej časti odôvodnenia požadovaného rozsahu finančného zadosťučinenia sťažovateľ polemizuje s právnym názorom ústavného súdu, ktorý vo veci vedenej pod

sp. zn. I. ÚS 4/06 uviedol, že „... v súlade so svojou doterajšou judikačnou praxou (ktorá, ako bolo uvedené, vychádza predovšetkým z kritérií stanovených ESLP) dôsledne skúma všetky okolnosti porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote garantovaného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom kritériá stanovené ESLP nepreberá formálne, ale materiálne, teda okrem základných kritérií (zložitosť veci, správanie účastníka konania, postup súdu a význam konania pre sťažovateľa) prihliada aj na reálne možnosti národného hospodárstva Slovenskej republiky (napr. v danom prípade na to, že priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok bola cca 400 EUR; oproti tomu obdobný ekonomický ukazovateľ v Talianskej republike predstavoval cca 2 000 EUR).“.

Podľa sťažovateľa «Kritérium reálnych možností národného hospodárstva Slovenskej republiky je kritériom, ktoré je dobové a premenlivé. Príslušné orgány Slovenskej republiky pri rade príležitostí zverejnili štatistické údaje na základe dosiahnutých ekonomických výsledkov prezentujúce hospodárstvo Slovenskej republiky ako mimoriadne zdravé a úspešné v porovnaní s inými členskými štátmi Európskej únie, a to aj v období po prepuknutí svetovej hospodárskej krízy. Úspešnosť národného hospodárstva Slovenskej republiky sa vo vzťahu k určovaniu primeraného finančného zadostučinenia podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky musí odraziť v zvyšovaní priznaného primeraného finančného zadostučinenia tak, aby sa približovalo k štandardnému zadostučineniu podľa case-law Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré Ústavný súd SR vo veci I. ÚS 4/06 roku 2006 „podstrelil“ s odkazom na priemernú nominálnu mesačnú mzdu zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky v kalendárnom roku 2005.

Ústavný súd SR v svojom právnom názore o „materiálnom“ preberaní kritérií ustanovených Európskym súdom pre ľudské práva nezaujal postoj k výpočtu odškodného podľa rokov trvania celého sporu, v ktorom došlo k zbytočnému prietahu, a nie podľa rokov trvania zbytočných prietáhov v súdnom konaní. Aj rozdielny pohľad na túto otázku hrozí konaniami proti Slovenskej republike z dôvodu, že primerané finančné zadostučinenie priznané Ústavným súdom SR nemá povahu primeraného a dostatočného odškodnenia, aké sa vyžaduje podľa čl. 41 Dohovoru. „Ústavný súd SR v konaní o sťažnosti preskúmava oddelene jednotlivé časti konania podľa rôznych inšancií alebo inštitúcií, ktoré konali so

zbytočnými prietahmi. Tento postup vyplýva z potreby ústavného súdu určiť orgán, ktorý má znášať zodpovednosť za porušenie sťažovateľových ľudských práv a základných slobôd a ktorý má poskytnúť primerané odškodné dotknutým osobám. Tento postup je rozdielny od postupu Súdu, ktorý preskúmava celkové trvanie konania.“ (Case of Oblúk v. Slovakia. Sťažnosť č. 69484/01, § 59) „Súd zdôrazňuje, že preskúmanie prietahu podľa čl. 127 môže byť „účinné“ pre účely Dohovoru iba ak v každom individuálnom prípade môže viesť k preskúmaniu celej dĺžky konania“ (Case of Bako. Sťažnosť č. 60227/00). Od sťažovateľa sa vyžaduje, aby namietol celkovú dĺžku konania vo veci bez ohľadu na počet inštancií súdnej moci zainteresovaných na porušovaní ľudského práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Bez pochybností to možno vyvodiť z právneho názoru Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Oblúk (Case of Oblúk v. Slovakia. Sťažnosť č. 69484/01, § 62), ale aj z radu iných rozsudkov (napr. Case of A. R. , spol. s r. o. v. Slovakia, § 35).

Sťažovateľ v súlade s case-law Európskeho súdu pre ľudské práva žiada o primerané finančné zadosťučinenie za každý rok konania o jeho žalobe pred dvomi inštanciami súdnej moci vypočítané odo dňa podania návrhu na Krajský súd Bratislava až do dňa rozhodnutia Ústavného súdu SR o porušení sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov s tým, že pri uplatnení kritérií ustálených v case-law Európskeho súdu pre ľudské práva s prihliadnutím na reálne možnosti národného hospodárstva Slovenskej republiky označuje za primerané, aby za každý začatý kalendárny rok konania o svojej žalobe dostal finančné zadosťučinenie vo výške 1000 euro. Pri prepočte urobenom ku dňu podania sťažnosti na ústavný súd ide o 7000,- euro.».

S citovanými názormi sťažovateľa ústavný súd súhlasí len čiastočne. V tejto súvislosti konštatuje, že jeho judikatúra z posledného obdobia potvrdzuje, že popri uplatňovaní základných kritérií, ktoré štandardne uplatňuje vo svojej judikatúre aj ESLP (zložitosť veci, správanie účastníka konania, postup súdu a význam konania pre sťažovateľa), sa ústavný súd svojimi rozhodnutiami, ktoré sa týkajú sumy priznaného finančného zadosťučinenia, približuje k sumám priznávaným ESLP za zbytočné prietahy v trvaní jedného roka. Ústavný súd ale naďalej považuje za potrebné zohľadňovať pri rozhodovaní o týchto otázkach materiálne hľadisko odvádzané od reálnych možností národného hospodárstva Slovenskej republiky založených na skutočnosti, že priemerná

nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok je v porovnaní s obdobnými ukazovateľmi v iných členských štátoch Rady Európy stále relatívne nízka. Ústavný súd tiež poukazuje na skutočnosť, že medzi platnou právnou úpravou sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (§ 49 a nasl. zákona o ústavnom súde) a sťažnosťou podľa čl. 34 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) existujú určité rozdiely, ktoré možno judikatúrou preklenúť len čiastočne. Sťažnosti podľa čl. 34 dohovoru, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie svojho práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, totiž smerujú vždy proti Slovenskej republike, a teda proti všetkým orgánom verejnej moci Slovenskej republiky, ktoré v namietanom konaní konali a rozhodovali, zatiaľ čo z vnútroštátnej právnej úpravy [pozri najmä § 50 ods. 1, ale tiež § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde] možno vyvodiť, že sťažnosti, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, musia smerovať proti postupu konkrétneho orgánu verejnej moci (vo veci sťažovateľa proti postupu krajského súdu). Za daných okolností by priznanie zodpovednosti za zbytočné prietahy v konaní spôsobené postupom iného orgánu verejnej moci (napr. odvolacieho alebo dovolacieho súdu) na ťarchu orgánu verejnej moci, proti ktorému sťažnosť smeruje, nezodpovedalo princípu spravodlivosti ako integrálnej zložke materiálne chápaného právneho štátu. Navyše, ústavný súd je v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania, ktorý je koncentrovane vyjadrený v petite sťažnosti. Ústavný súd tiež zohľadňuje pri svojom rozhodovaní skutočnosť, že primárnym cieľom sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je a nemôže byť priznanie finančného zadosťučinenia.

Na základe uvedeného ústavný súd zohľadňujúc konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým neefektívnu a nesprávnu činnosť krajského súdu a ňou spôsobené zbytočné prietahy v konaní, dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur) sťažovateľovi primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. J. D. Sťažovateľ sa v zmysle podania z 29. decembra 2010 domáhal priznania úhrady trov konania v sume 454,90 €. Keďže suma požadovaná sťažovateľom neprevyšovala sumu vypočítanú podľa príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd priznal úhradu trov konania sťažovateľovi v sume ním požadovanej (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou nálezu“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. februára 2011